

**Dolnośląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków**

52641730

do BHP
ABP
23.08.2023r.
do tektury zabytków

WRiD.5130.8.2023.KM
za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

STAROSTWO POWIATOWE
w Jeleniej Górze
WYDZIAŁ ABP

Wpł. dn. 2023-08-23

zał. szt. podpis ABP

zarejestr. pod nr 2858123

STAROSTWO POWIATOWE
w Jeleniej Górze
PUNKT KANCELARYJNY

Wpł. dn. 2023-08-22

Il. zał. podpis Burel

Znak sprawy 15.118

Wrocław, dnia 17.08.2023 r.

DECYZJA

W SPRAWIE WPISANIA ZABYTKU DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Działając na podstawie art. 89 pkt 2 i art. 9 ust. 1, w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, litera b), art. 7 ust. 1, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022, poz. 840 t.j.) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2023, poz. 775 t.j.), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

orzekam

- wpisać do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego następujący zabytek nieruchomy: **zespół budowlany stacji kolejowej Mysłakowice wraz z infrastrukturą kolejową, w skład którego wchodzi budynek dworca kolejowego, perony wraz z wiatami peronowymi, dwa budynki nad podziemnym przejściem między peronami, położone na działkach ewidencyjnych o numerach: 460/10, 460/12, AM-5, obr. 0009 Mysłakowice**, w granicach jak na załączniku nr 2 (załączniku graficznym), stanowiącym integralną część niniejszej decyzji;
- nie wpisywać do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego zespołu budowlanego stacji kolejowej Mysłakowice wraz z infrastrukturą kolejową, w zakresie: **ruin budynku zlokalizowanego na wschód od budynku nad podziemnym przejściem między peronami (dz. nr 460/11), podziemnego przejścia między peronami oraz semaforów, położonych na dz. ewidencyjnej nr 460/12, AM-5, obr. 0009 Mysłakowice, oraz działki ewidencyjnej nr 460/11, na której usytuowano ruiny budynku.**

UZASADNIENIE

Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków dnia 08.03.2023 r. wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków zespołu budowlanego stacji kolejowej Mysłakowice. W dniu 15.03.2023 r. przeprowadzono dowód z oględzin przedmiotowej nieruchomości. Postanowieniem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 243/2023 z dnia 26.05.2023 r. dopuszczono jako dowód w prowadzonym postępowaniu: 1. protokół z oględzin z dnia 19.05.2023 r. Pismem z dnia 22.06.2023 r. strony zostały powiadomione o zakończeniu postępowania oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów, w tym składania wniosków i uwag. Strony nie skorzystały z przysługującej im możliwości.

W toku postępowania Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków ustalił stan faktyczny i prawny sprawy i zważył, co następuje.

Zespół dworca kolejowego Mysłakowice położony jest w centrum miejscowości, po zachodniej stronie głównej drogi przebiegającej przez wieś (ul. Jeleniogórska). Linia kolejowa przebiega przez centrum wsi z północy na południe, zespół zabudowy dworca wkomponowano między układ torowy: po wschodniej stronie pierwszego, skrajnego toru znajduje się budynek dworca kolejowego oraz budynek nad podziemnym przejściem między peronami; pomiędzy kolejnymi dwoma torami umieszczono peron wyspowy z wiatami, połączonymi od południa z drugim budynkiem nad podziemnym przejściem między peronami.

Stacja kolejowa Mysłakowice jest położona na linii kolejowej łączącej Jelenią Górę z Kamienną Górą oraz Mysłakowice z Karpaczem. W Mysłakowicach linia prowadząca od Jeleniej Góry rozwidlała się w kierunku

Kamiennej Góry (przez Kowary) oraz Karpacza. Linie łączącą Jelenią i Kamienną Górę oznaczono numerem 308; odcinek pomiędzy Jelenią Górą a Kowarami został otwarty w latach 80. XIX wieku. Druga linia, pomiędzy Mysłakowicami a Karpaczem, oznaczona numerem 340, powstała jako inicjatywa prywatna, otwarta w latach 90. XIX stulecia. Na stacji kolejowej Mysłakowice poprowadzono sześć torów: dwa główne jeden w kierunku Karpacza, drugi – Kowar, dodatkowo poprowadzono tory boczne o funkcji postojowej i bocznic skierowane w stronę dawnych magazynów. Stacja została wyłączona z użytkowania na początku XXI wieku. Obecnie trwają prace mające na celu przywrócenie do użytku linii kolejowej do Kowar i Karpacza.

Zespół budowlany stacji kolejowej Mysłakowice jest złożony z następujących obiektów: budynku dworca kolejowego, peronów wraz z wiatami peronowymi, dwóch budynków nad przejściem podziemnym pomiędzy peronami. Budynek dworca kolejowego jest położony we wschodniej części zespołu. Został założony na rzucie wydłużonego prostokąta na osi północ-południe. Bryła składa się z trzech zestawionych ze sobą elementów; każdy z nich został założony na rzucie zbliżonym do prostokąta, w części centralnej i południowej rozczłonkowany ryzalitami. Każda z części wzniesiona na wysokość jednej kondygnacji, nakryta dachami dwuspadowymi i pulpitowymi, krytymi papą pełniła pierwotnie odrębną funkcję: od północy – obiekt o funkcji magazynowej z rampami przeładunkowymi, centralnie – stricte dworcowej (pierwotnie z kasami biletowymi i poczekalniami), od południa – obiekt pomocniczy, o funkcji związanej ze stacją kolejową.

Część magazynowa z rampą przeładunkową została wymurowana z cegły, wtórnie otynkowana. Bryłę posadowiono na kamiennie-ceglanym cokole, nakryto dachem dwuspadowym o niewielkim kącie nachylenia połaci, z wydatnymi okapami, wspartymi na długich krokwach z mieczami. Rampy przeładunkowe umiejscowiono przy wschodniej i zachodniej elewacji, wykonano je z drewna, osadzono na ceglany fundamencie; od zachodu zachowały się jedynie belki wspierające konstrukcję rampy. Otwory okienne i drzwiowe ujęto ceramicznymi opaskami, zamknięto łukiem odcinkowym; wypełnienie obecnie niewidoczne, otwory zabezpieczono płytami pilśniowymi. Otwory drzwiowe wypełniono dwuskrzydłowymi drzwiami ramowo-płycinowymi, osadzonymi na metalowych prowadnicach.

Część dworcowa została oblicowana pierwotnie czerwonym klinkierem, wtórnie otynkowana; bryłę rozczłonkowano ryzalitami przy elewacjach wschodniej i zachodniej w części północnej i południowej, a także przylegającą do ryzalitu zachodniego czworoboczną przybudówką, nakrytą dwuspadowym dachem. Główna bryła, mieszcząca halę przelotową prowadzącą na peron, została nakryta dwuspadowym dachem z wydatnym okapem wspartym na drewnianych krokwach, podciętych ozdobnie. Pierwszą kondygnację podkreślono pasowym gzymsiem kordonowym, w partii podokapowej w szczycie poprowadzono szeroki gzyms utworzony z cegły układanej narożem skośnie, ujętej dwoma pasami ceramicznego klinkieru; gzyms stanowi jednocześnie podstawę niewielkich otworów okiennych, zamkniętych łukiem odcinkowym i umieszczonych na osi elewacji szczytowej. Elewacje zamknięto szerokim, pasowym gzymsiem koronującym. Od zachodu do elewacji szczytowej przylega parterowa przybudówka, nakryta dwuspadowym dachem, prowadząca bezpośrednio na dawny peron; część obiektu obecnie w stanie ruiny, częściowo strawiona przez pożar (zachowane mury obwodowe i dach). Otwory okienne i drzwiowe rozmieszczono regularnie, zamknięto łukiem odcinkowym, wewnątrz otworów ujęto opaskami okiennymi wykonanymi z ceramicznej cegły; wnęki okienne i drzwiowe przepruto na tą samą wysokość, stolarkę okienną osadzono na ławach parapetowych wymurowanych z cegły z umieszczonymi centralnie tynkowanymi płycinami. Otwory okienne i drzwiowe od zachodu wypełniono dodatkowo metalową kratą. Od południa prostopadłe przylega skrzydło boczne, połączone z budynkiem pomocniczym wzniesionym w konstrukcji drewnianej. Skrzydło boczne o uproszczonej artykulacji, opartej na regularnym rozmieszczeniu otworów okiennych, z gzymsiem kordonowym w zwieńczeniu pierwszej kondygnacji.

Bryła budynku południowego została posadowiona na ceglany fundamencie, od zachodu rozczłonkowana pseudoryzalitem. Elewacje oszalowano pionowymi deskami, od wschodu bez detalu (w części północnej ze współczesnymi przekształceniami, z dostosowaniem do obecnie pełnionej funkcji handlowo-usługowej); od zachodu i południa ze snycersko opracowanym detalem architektonicznym o geometrycznych formach. Otwory okienne i drzwiowe zostały ujęte profilowanymi opaskami okiennymi, zwieńczone bogato opracowanymi naczółkami w formie gzymsów z ząbkowaniem, profilowanych płycin wypełnionych poprzeczną kratownicą. Otwory okienne w południowej części zachodniej elewacji w partii podparapetowej wsparto na wolutowych, kanelowanych krokwach.

Budynki nad przejściem podziemnym między peronami zostały zakomponowane analogicznie w stosunku do siebie, wzniesione w technice ryglowej. Oba założono na rzucie wydłużonego prostokąta, posadowiono na murowanym fundamencie, nakryto dwuspadowymi dachami krytymi papą. W elewacjach przepruto wysokie otwory okienne, szersze i węższe, zakomponowane naprzemiennie; otwory węższe – prostokątne, w części centralnej każdej z elewacji dzielone belką ryglową na osi, otwory szersze – zamknięte łukiem odcinkowym, z profilowanymi śłemeniem i belkami ryglowymi dzielącymi otwory na trzy części. Część północna budynków otwarta, do podziemnego przejścia prowadzą schody, które wraz z przejściem podziemnym są zalane do wysokości

gruntu – poziom wód gruntowych ustabilizował się na wysokości sklepienia przejścia podziemnego. Mimo podejmowanych prób, poziom wody jest niemożliwy do zniwelowania.

Wiaty peronowe zlokalizowane są na peronie wyspowym, od południa połączone z budynkiem przejścia podziemnego między peronami. Wiaty wzniesiono w konstrukcji drewnianej, nakryto dwuspadowymi dachami krytymi papą. Konstrukcję wieży wsparło na wielobocznych, ozdobnie przyciętych drewnianych filarach z mieczami (filary kompozycyjnie podzielono na trzy części, każdy z trzonów podcięto ozdobnie, nadając im geometryczny kształt), osadzonych na murowanych fundamentach. Część południowa wiaty zapadnięta.

Semaforów rozmieszczono na północ i południe od dworca po obu stronach torowiska. Wzniesiono je w konstrukcji kratownicowej, w typie kształtowym, po jednym przy każdym z torów. Semaforów zaopatrzone w jedno ramię umieszczone na wysokim słupie, którego wychylenie wskazywało komunikaty związane z ruchem i prędkością pociągów. Semaforów pomalowano na biało z czerwoną obwódką, w sposób typowy dla tego rodzaju urządzeń. Od strony wjazdu na słupach znajdowały się maskownice, malowane w biało-czerwone pasy, zachowane szcątkowo. Semaforów zostały pozbawione elementów konstrukcyjnych odpowiedzialnych za ich prawidłowe funkcjonowanie, a istniejące – skorodowały. Obiekty przestały spełniać pierwotną funkcję, a ich relacja przestrzenna z pozostałymi elementami zespołu budowlanego przestała być spójna.

Na wschód od budynku mieszczącego podziemne przejście na perony znajduje się budynek pierwotnie prawdopodobnie powiązany z zespołem dworca, o nieznanym jednak przeznaczeniu. Został wymurowany z cegły, oblicowany ceramicznym klinkierem, obecnie pozbawiony dachu. Zachowane są wyłącznie mury obwodowe. Jedynym zachowanym elementem artykulacji elewacji są ceramiczne opaski okienne regularnie przeprutych otworów okiennych i drzwiowych. Budynek nie jest spójny stylistycznie z pierwotną formą zespołu dworca (wzniesiony w stylistyce typowej dla architektury dworcowej z końca XIX wieku), a jego obecna forma nie koreluje w relacji przestrzennej z pozostałą zabudową (budynek znajduje się na uboczu, jest zarośnięty samosiewem wokół i wewnątrz w granicach murów obwodowych). Z tego względu nie kwalifikuje się do objęcia ochroną konserwatorską przez wpis do rejestru zabytków jako jednego z elementów zespołu budowlanego dworca kolejowego.

Zespół budowlany stacji kolejowej Mysłakowice wraz z infrastrukturą kolejową, w skład którego wchodzi budynek dworca kolejowego, perony wraz z wiatami peronowymi, dwa budynki nad podziemnym przejściem między peronami, zachował nieprzekształconą formę, z czytelną pierwotną funkcją użytkową, co świadczy o integralności i zachowanym walorze autentyczności przedmiotowej grupy powiązanych ze sobą obiektów.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 litera b) wyżej cyt. ustawy, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania zabytki będące zespołami budowlanymi; art. 3 ww. ustawy określa, że zabytkiem *jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową*.

Zespół budowlany stacji kolejowej Mysłakowice wraz z infrastrukturą kolejową w postaci budynku dworca kolejowego, peronów wraz z wiatami peronowymi, dwóch budynków nad podziemnym przejściem między peronami, stanowi świadectwo minionej epoki, gdyż – jak wskazano – został wzniesiony w ostatniej ćwierci XIX wieku, zachował pierwotną formę, spójną stylistycznie i funkcjonalnie, a wprowadzane zmiany wiązały się z rozwojem technologicznym obiektu. Zespół zabudowy oraz elementy go tworzące zostały wzniesione z uwzględnieniem lokalnych wpływów architektonicznych (tzw. Heimatstil) z wpływami architektury tyrolskiej oraz z uwzględnieniem cech charakterystycznych dla architektury dworcowej: dworzec z holem przelotowym, peron wyspowy, podziemne przejście między peronami.

Zespół budowlany, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022, poz. 840 t.j.) jest powiązaną przestrzennie grupą budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi. W przypadku zespołu stacji kolejowej Mysłakowice elementy go tworzące powstały w podobnym czasie, są spójne stylistycznie ze sobą, a także z otaczającą zabudową – wiaty peronowe, budynki przejścia podziemnego na perony, a także część zabudowy dworca zostały wzniesione w konstrukcji drewnianej, ryglowej, w stylistyce nawiązującej do architektury tyrolskiej, która w XIX stuleciu za sprawą króla Prus Fryderyka Wilhelma III została spopularyzowana w Karkonoszach. Król Fryderyk Wilhelm III w związku z prześladowaniami religijnymi udzielił schronienia protestantom z austriackiego Zillerthal, którzy wraz ze sprowadzeniem się w rejon Sudetów i Kotliny Jeleniogórskiej wnieśli na ten obszar wzorce rodzimej architektury. Zabudowa przez nich wzniesiona zachowała się do obecnych czasów, rozlokowana jest na terenie miejscowości, w znacznej części w bezpośrednim otoczeniu stacji kolejowej Mysłakowice. Prosta forma architektoniczna budynków dworcowych, budynków nad przejściami pomiędzy peronami oraz wiat peronowych zachowała cechy wskazujące na pierwotnie pełnioną funkcję użytkową. Obiekty dodatkowo nakryto dwuspadowymi dachami o niewielkim kącie nachylenia połaci, ozdobiono snycersko opracowanymi elementami dekoracyjnymi - elementami charakterystycznymi

nawiązującymi do architektury Tyrolu, niespopularyzowanej w zabudowie podgórskiej tego okresu. Obiekty tworzące zespół zabudowy zostały wykonane z ogromną dbałością o detal i symetrię kompozycji, stanowią materialne świadectwo przeszłości, dokument historii i rozwoju regionu, a także ważny komponent historycznej zabudowy miejscowości. Zespół budowlany stacji kolejowej Mysłakowice jest istotnym elementem lokalnej tożsamości kulturowej, wpisanym w świadomość mieszkańców i wkomponowanym w krajobraz miejscowości.

Zgodnie z art. 7 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wpis do rejestru zabytków jest jedną z form ochrony obiektów zabytkowych, która ma na celu zachowanie zabytku, w tym wypadku zespołu budowlanego stacji kolejowej Mysłakowice wraz z infrastrukturą kolejową, którego wartości zasługują na zachowanie a jego ochrona leży w interesie społecznym.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – na podstawie art. 127 § 1 i art. 129 § 1 i § 2 k.p.a. i art. 93 ust. 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 14 dni od jej doręczenia, za pośrednictwem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ul. Władysława Łokietka 11, 50-243 Wrocław.

Zgodnie z art. 127a. § 1 i § 2 k.p.a. przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu, który wydał decyzję; z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

UWAGA ! NUMER REJESTRU ZOSTANIE NADANY PO UPRAWOMOCNIENIU NINIEJSZEJ DECYZJI

Załączniki stanowiące integralną część decyzji:

1. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.
2. Mapa z znaczoną granicą wpisu do rejestru zabytków.

Dolnośląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków

Daniel Gibski

Otrzymuje:

1. Skarb Państwa, Starosta Karkonoski
2. Skarb Państwa, Województwo Dolnośląskie, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei
3. Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA, Oddział Gospodarowania Nieruchomościami Wrocław
4. Agnieszka Szydłowska

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa
2. Urząd Gminy Mysłakowice
3. Starostwo Powiatowe w Jeleniej Górze, Wydział Architektury, Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej
4. Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, VI Wydział Ksiąg Wieczystych
5. Delegatura w Jeleniej Górze WUOZ we Wrocławiu
6. a/a WRiD KM

POUCZENIE o skutkach wpisu do rejestru zabytków

Wpisanie obiektu do rejestru zabytków pociąga za sobą następujące skutki wymienione w niżej przytoczonym wyciągu z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022, poz. 840 t.j.):

Art. 5

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Art. 12

1. Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

Art. 25

1. Zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza:

- 1) dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku, jak również możliwości jego dostosowania dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696 i 2473);
 - 2) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym, określającego zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazującego niezbędne do zastosowania materiały i technologie;
 - 3) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyekspozowania jego wartości.
2. W celu spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany nieodpłatnie udostępnić do wglądu właścicielowi lub posiadaczowi zabytku nieruchomego posiadaną przez siebie dokumentację tego zabytku oraz umożliwić dokonywanie niezbędnych odpisów z tej dokumentacji.

Art. 27

Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Art. 28

1. Niezależnie od obowiązków wynikających z opieki nad zabytkami, określonych w art. 5, właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego do rejestru lub zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
- 2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
- 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

Art. 30

1. Właściciel lub posiadacz zabytku nieruchomego bądź nieruchomości o cechach zabytku jest obowiązany udostępnić ten zabytek bądź nieruchomość wykonawcy badań w celu ich przeprowadzenia.

2. W przypadku odmowy udostępnienia zabytku nieruchomego bądź nieruchomości, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą właścicielowi lub posiadaczowi udostępnienie tego zabytku bądź nieruchomości, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.
3. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 lub 2, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 36

1. Pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:

- 1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni;
 - 2) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
 - 3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
 - 4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
 - 5) prowadzenie badań archeologicznych;
 - 6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
 - 7) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
 - 9) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
 - 10) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru: urządzeń technicznych, tablic reklamowych lub urządzeń reklamowych w rozumieniu art. 2 pkt 16b i 16c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z późn. zm.) oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;
 - 11) podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni;
3. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1 i 1a, mogą określać warunki, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.
4. Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

Art. 49

1. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego, przeprowadzenie, w terminie określonym w tej decyzji, prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku, jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

Art. 50

3. W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru, polegającego na możliwości jego zniszczenia lub uszkodzenia, starosta, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może wydać decyzję o zabezpieczeniu tego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia. Przepisy o gospodarce nieruchomościami stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli nie jest możliwe usunięcie zagrożenia, o którym mowa w ust. 1 lub 3:

- 2) zabytek nieruchomy może być na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wywłaszczony przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy właściwej ze względu na miejsce położenia tego zabytku, w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

Art. 73

Osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadającą taki zabytek w trwałym zarządzie albo będąca właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa, może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru albo prac konserwatorskich lub restauratorskich przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa.

Art. 107a

1. Właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa albo wpisanego do rejestru lub innego zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, który nie powiadomił odpowiednio ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego albo wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia,
 - 2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia,
 - 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 2000 zł.
2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, którego właściciel lub posiadacz obowiązany był powiadomić.

Art. 107c

1. Osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która uniemożliwia lub utrudnia dostęp do zabytku organowi ochrony zabytków, wykonującemu uprawnienia wynikające z ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 2000 zł.
2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, któremu uniemożliwiono lub utrudniono dostęp do zabytku.

Art. 107d

1. Kto bez pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.
2. Kto podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.
5. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1-4, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, który wydał pozwolenie bądź był właściwy do wydania pozwolenia.

Art. 108

1. Kto niszczy lub uszkadza zabytek, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 polegające na zniszczeniu zabytku sąd orzeka na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków nawiązkę w wysokości do wartości zniszczonego zabytku.
4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 polegające na uszkodzeniu zabytku sąd orzeka obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonalny - nawiązkę na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków w wysokości do wartości uszkodzenia zabytku.
5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd może orzec na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków nawiązkę w wysokości od trzykrotnego do trzydziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia.

Art. 110

1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytku nie zabezpieczył go w należyty sposób przed uszkodzeniem, zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

Art. 113

1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa albo wpisanego do rejestru lub innego zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków nie powiadomił odpowiednio ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego albo wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zdarzenia,
 - 2) zagrożeniu dla zabytku niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zagrożenia,
 - 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości – podlega karze grzywny.
2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

Art. 114

Kto uniemożliwia lub utrudnia dostęp do zabytku organowi ochrony zabytków, wykonującemu uprawnienia wynikające z ustawy, podlega karze grzywny.

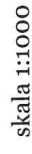
Art. 117

- 2) prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie lub architektoniczne przy zabytku wpisanym do rejestru lub roboty budowlane w jego otoczeniu albo badania archeologiczne – podlega karze grzywny.

Art. 118

1. Kto bez pozwolenia umieszcza na zabytku wpisanym do rejestru: urządzenie techniczne, tablicę reklamową lub urządzenie reklamowe w rozumieniu art. 2 pkt 16b i 16c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, lub napis, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

Załącznik nr 2
Stanowi integralną część decyzji w sprawie wniesienia zażądka do rejestru zażądka z dnia **17.08.2023 r.**

Daniel Gibski